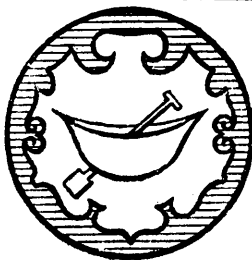

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18.

Administracja czynna od godz. 9—12 wp.
Redakcja od godz. 2—3 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 600.—
Miesięcznie 200.—

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery
szpalty na stronie) Mk. 30.—Przed tekstem
Mk. 100.— za wiersz (dwie szpalty na
stronie). Drobne 10 marek za wyraz.
Najmniejsze ogłoszenie mk. 100.—

Cena egzemplarza 50 Marek

№ 18. (134.)

Łódź, wtorek 2 maja 1922 r.

Rok IV.

BRONISŁAW HANCZKE.

Ze statystyki m. Łodzi w trzyleciu 1918—1920.

Rozwój cen ważniejszych artykułów pierwszej po- trzeby w handlu detalicznym w trzyleciu 1918-20 r.

Celem umożliwienia poglądu na wzrost cen ważniejszych artykułów pierwszej potrzeby w Łodzi, podajemy tablicę I wykazującą ceny artykułów spożywczych w trzyleciu 1918—1920. Omawiane trzylecie to częściowo ostatni okres wojny europejskiej, częściowo pierwsze lata okresu powojennego w Europie, a więc okresu przesilenia gospodarczego, skomplikowanego w Polsce szczególnie szybkim spadkiem naszej waluty.

Ażeby odzwierciedlić kolosalny wzrost cen artykułów pierwszej potrzeby, który dokonał się w wskutek wojny, przytaczamy w tablicy I-jej ceny przedwojenne z miesiąca lipca 1914 roku.

Ceny artykułów pierwszej potrzeby w handlu detalicznym wzrosły w tym okresie 70—500 razy. Najniższą zniżką cen we wspomnianym okresie odznacza się nafta. Nieco mniejszy wzrost drożyzny wykazują ceny: kaszy pęczaku, orkiszowej, grochu polnego okrągłego, kartofli, jaj, soli, mięsa wołowego, masła, słoniny i drzewa miękkiego. Szczególnie wielki jest wzrost cen cukru, mąki żytniej, pszennej, chleba pytlowego jasnego, pszennego, żytniego czarnego, twarogu, mleka niezbieranego i węgla. Herbata, jako towar wyłącznie importowy, wskutek nieustalonego dowozu towarów zaoceanowych nie może wchodzić w rachubę przy badaniu wzrostu cen. Kapusta kwaszona, jest produktem który może się znajdować co rok w innej ilości roku poprzedniego. Dlatego też, cena kapusty kwaszonej, podlega stałemu wahaniu i często odbiega od ogólnej linii, której trzymają się ceny innych towarów.

TABLICA I.						
Cena w markach i fenig. w lipcu 1914 r.	Cena w markach i fen. w styczniu 1918 r.	Cena w markach i fen. w styczniu 1921 r.	Jeżeli cenę z lipca 1914 r. przyjąć za 100, to cena w styczniu 1921 r. stanowić będzie liczbę:			
			42308	55—	2—	0,13
			45000	40 ⁰ , ⁵ 55—	1. ⁰ , ⁵ 1. ⁰ , ⁸	0,09
			42308	40 ⁰ , ⁵ 55—	—	0,13
			45000	40 ⁰ , ⁵ 29—	1—	0,09
			41429	29—	1—	0,07
			17647	30—	1. ⁰ , ⁶	0,17
			17647	30—	1. ⁰ , ⁶	0,17
			25000	82 ⁰ , ³ 11—	1. ⁰ , ⁶	0,13
			18750	11—	0,26	0,08
			50000	175-7—	8—	0,35
			17500	7—	0,2	0,04
18992	980-35—	36—	5,16			
26923	35—	0,9	0,15			
28333	42 ⁰ , ⁵ 200	8—	0,15			
20619	200	15 ⁰ , ⁵	0,97			
23333	70—	2,75	0,3			
16667	180-120-110	7. ⁰ , ⁵ 7—	1,08			
23077	120-110	7—	0,52			
8081	110	48—	3,57			
45620	1250	24—	2,74			
12088	72 ⁰ , ⁵ 17—	2—	0,6			
7088	17—	2—	0,24			
J e d e n f u n t						
mąki pszennej						
mąki żytniej						
chleba pszennego						
chleba żytniego pyłowego						
chleba żytniego czarnego						
kaszy pęczaku						
kaszy orkiszowej						
grochu okrągłego polnego						
kapusty kwaszonej						
cukru						
soli						
korzec kartofli						
litr mleka niezbianego						
1/2 litra twarogu						
mendel laj (15 szt.)						
J e d e n f u n t						
mięsa wołowego						
masła						
słoniny						
herbaty						
korzec węgla						
pud drzewa miękkiego						
1 funt nafty						

TABLICA II.	mąka pszenna	mąka żytnia	chleb pszenny	chleb żytni pyłkowy	chleb żytni czarny	kasza pęczak	kasza orkiszowa	groch okrągły	kapusta kwaszona	ciukier	sól	kartofle	mleko	twaróg	jaja	mięso wółowe	masło	stomina	herbata	węgiel	drzewo miękkie	nafta
1914 r. lipiec .	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1918 r. styczeń	1531	1667	1385	—	1428	941	941	1231	325	857	500	698	692	2000	1598	917	694	1346	1345	876	333	833
kwiecień	2154	2000	1846	—	2786	1177	1177	1346	250	1643	575	775	923	2167	696	1000	1111	1923	1736	—	333	1666
lipiec .	2692	2667	2923	—	4857	1294	1294	—	—	1571	675	1153	923	1723	747	1667	1065	2692	1625	729	400	3333
październ	2269	2278	1692	—	1857	—	—	—	—	1329	875	930	1000	2833	1057	1773	1092	2885	1681	1314	433	6667
1919 r. styczeń	1846	1333	1885	—	1571	1235	1111	1269	5000	—	875	930	1154	—	1495	1450	925	1394	1457	729	—	—
kwiecień	1577	1833	1692	—	1929	1177	941	1385	—	1286	1000	1114	1231	—	722	1250	1065	1250	1821	1459	500	—
lipiec .	1923	2111	1538	2000	2286	1118	—	1538	—	—	—	1163	885	2567	799	1417	1850	1442	3000	1459	500	—
październ	3669	4167	3077	2944	2857	1912	1941	2539	—	7857	3000	872	1038	3333	1186	1673	1111	1923	759	2449	1583	521
1920 r. styczeń	5778	5278	6154	5833	5000	3676	3824	4615	2812	6143	13750	3004	2885	7333	2319	3207	1850	3365	1289	5445	2042	1250
kwiecień	11154	10556	10000	8333	7143	3824	4264	—	4688	28571	16250	4069	5000	14667	2784	7000	3935	7500	1742	10036	4500	3500
lipiec .	10000	9722	8077	8333	9286	4412	4412	6692	—	31429	16250	3004	5000	5667	4381	8333	4629	7211	2031	12774	5833	3083
październ	29231	30000	26923	29444	23286	12647	12305	17692	8750	22143	16250	5039	8462	28667	8505	11000	6944	11058	1961	16059	10625	4583
1921 r. styczeń	42308	45000	42308	45000	41429	17647	17647	25000	13750	50000	17500	18992	26923	28333	20619	23333	16667	23077	3081	45620	12083	7083

TABLICA III.	mąka pszenna	mąka żytnia	chleb pszenny	chleb pytlowy jasny	chleb żytni: czarny	kasza pęczak	kasza orkiszowa	groch polny	kapusta kwaszona	cukier
1914 r. lipiec	0,13	0,09	0,13	0,09	0,07	0,17	0,17	0,13	0,08	0,9
1918 r. styczeń	2—	1,0,5	1,0,8	—	1—	1,0,6	1,0,6	1,0,6	0,26	3—
lutym	2—	1,0,5	1,0,8	—	1,0,4	1,0,6	1,0,6	1,0,6	0,26	6—
marzec	3—4	1,0,8	2—2,0,4	—	1,0,4—1,0,6	2—	2—	1,0,6	0,26	6—
kwiecień	2,0,8	1,0,8	2,0,4	—	1,95	2—	2—	1,75	0,2	3,75
maj	3—	1,0,9	2,0,6	—	1,0,9	2,0,2	2,0,2	2—	—	4,75
czerwiec	3—3,0,6	2,0,5	3,0,6	—	2,0,5	2,0,3	2,0,3	2,0,1	—	5-5,00
lipiec	2,0,9—3,0,7	2,0,4	3,0,8	—	3,0,2—3,0,6	2,0,2	2,0,2	—	—	5-6,00
sierpień	2,75—3,0,5	1,0,6—1,0,5	2,0,2	—	1,0,3	—	—	—	—	5,0,5
wrzesień	2,0,7—3,0,2	1,0,9—2,0,2	2,0,2	—	1,0,3	—	—	—	—	5,0,5
październ.	2,0,7—3,0,2	1,0,9—2,0,2	2,0,2	—	1,0,3	—	—	—	—	6,0,5
listopad	2,0,4	1,0,8	1,0,7	—	1,0,2	—	—	—	—	5,5,00
grudzień	2—	1,0,2	1,0,5	—	1,0,2	—	—	—	—	5-6,00
1919 r. styczeń	2—2,0,2	1,15—1,25	2,0,4—2,0,5	—	1,0,1—1,15	2-2,0,2	1,0,9	1,65	4—	—
lutym	2—2,0,2	1,15	2,0,4—2,0,5	—	1,0,1—1,15	2-2,0,2	1,0,9	1,65	4—	—
marzec	1,0,8—2	1,0,5	2,0,1—2,0,2	—	1,0,2	1,0,8-2	1,0,5—1,0,6	1,0,8	—	4,00
kwiecień	2—2,0,1	1,0,6—1,0,7	2,0,2	—	1,0,3—1,0,4	2—	1,0,6	1,0,8	—	4,00
maj	2,0,4	1,0,8—2	2—	—	1,0,7	1,0,3	1,0,3	2,0,3	—	5—
czerwiec	2,0,7	1,0,8—2	2,0,2	—	1,0,8	1,0,8	1,0,8	2,0,3	—	7—

sd	kartofle (korz.)	mleko (litr)	twaróg (1/2 litra)	jaja (mendel)	mięso wołowe	stonina	harbata	wegiel (korzec)	drzewo (pud)	nafta (funt)	masło (funt)
0,04	5,16	0,13	0,15	0,97	0,3	0,52	3,57	2,74	0,6	0,2,4	1,0,3
0,2	36—	0,9	3—	14—17	2,75	7—	48—	24—	2—	2—	7,0,5
0,2	38—	0,9	3—	7,0,5	2,75—3,0,8	7,0,5	48—	—	2,0,1	2—	8—
0,2	40—	1—1,0,2	3—3,0,5	7—7,0,5	3—5	10—	48—	—	2,0,1	—	8,0,5—9
0,23	40—	1,0,2	3,25	6—7,0,5	2,0,8—3,0,2	10—	62—	—	2—	4—	12—
0,23	36—	1,1,5	3,0,5	6,0,5	4,0,8—6,0,5	12—	54—	20—	1,0,9	—	9,0,5
0,25	180—	1,0,2	3,0,5	7,0,2	4,0,2—6	13—	54—60	20—	2,0,2	—	11—
0,27	57—64	1,0,2	2,0,6	7—7,0,5	4,0,2—6	14—	54—62	20—	2,0,4	8—	11—12
0,3	40—48	1,2,5	4—	7,0,5—8	4,0,4—6	14—	54—64	24—	2,0,4	8—	10,0,4—11,0,2
0,33	48—52	1,0,4	4,25	10	4,0,8—6	15—	58—66	30—	2,0,6	14—	11,0,6—12,0,8
0,35	48—	1,0,3	4—4,0,5	9,0,5—11	4,0,8—6	15—	54—66	36—	2,0,6	16—	12,0,3
0,38	20—25	1,0,5—1,0,5	3,0,5	12—15	3,0,5—4	9—	52—60	—	2,0,6	16—	10—12
—	36—43	1,0,5—1,0,8	3—3,0,5	14—15	3—3,0,5	8—	—	—	—	—	9,0,6
1,36	48—	1,0,8	—	14—15	4—4,0,7	7—7,0,5	52—	20—	—	—	10—
0,4	48—	1,0,6	4—	10—	4—4,0,7	7,0,5—8	65—70	25—	—	—	11,0,5
0,4	55—60	1,0,6	—	8	3,0,5—4,0,5	8—	60—70	—	3	—	12—
0,4	55—60	1,0,6	—	7	3,0,5—4—	6,0,5	60—70	40—	3	—	11,0,5
—	60	1,0,4	—	6,0,6	4,25—4,75	7—8	95—	40—	3	—	10—
0,4	55	1,0,4	3,0,5—5	7—7,0,5	4,0,5—5—	7—8	100—	40—	3	—	11—

Zestawienie cen z lipca 1914 i stycznia 1921 r. wykazuje szalony wzrost drożyzny artykułów pierwszej potrzeby, który dokonał się w tym okresie i dotyka mniej więcej w jednakowym stopniu wszystkie artykuły spożywcze.

Ten wzrost cen, który w zestawieniu tablicy I uwidacznia się, przez porównanie dwóch końcowych momentów omawianego okresu, nie idzie bynajmniej po linii prostej.

Na pierwszą połowę trzylecia przypada likwidacja wojny europejskiej. Armja przestaje być wielkim hurtowym nabywcą artykułów pierwszej potrzeby i wraz z tem we wszystkich krajach, gdzie istniał przystosowany do potrzeb wojennych — gospodarczy aparat państwowy, polegający na systemie rekwizycji i regulowaniu podziału artykułów spożywczych przez państwo, następuje pewna zmiana. Artykuły pierwszej potrzeby znajdują się w większej ilości na rynku i ceny ich w handlu detalicznym wykazują chwilowy spadek.

Zjawisko to daje się zaobserwować i w Polsce. Artykuły spożywcze nie tanieją wszystkie jednocześnie, można jednak stwierdzić, że ostatnie miesiące roku 1918 i pierwsze 1919 r. stanowią okres przelomowy, w ciągu którego cena każdego niemal artykułu staje się w pewnym momencie niższą, niż za czasów okupacji. Od miesiąca lipca 1919 roku zaczyna się znów wzrost drożyzny.

Tablica II wskazuje, w jakich liczbach będą wyrażać się ceny z poszczególnych miesięcy trzylecia 1918—1920, jeżeli ceny z lipca 1914 roku przyjąć w stosunku liczbowym za 100.

Tablica II wykazuje, że na początku roku do miesiąca lipca 1918 roku ceny większości artykułów rosną. Odznaczają się zniżką — jaja. Kasza orkiszowa i drzewo od miesiąca kwietnia 1918 roku do października 1919 r. są o ile tańsze niż w styczniu 1918 roku. Cena węgla, w lipcu 1918 r. i styczniu 1919 r. jest niższą niż w pierwszym miesiącu 1918 r. W tej sytuacji następuje nagły zwrot. Po uchwale sejmowej uchylającej sekwestr ziemiopłodów i wprowadzającej wraz z kontyngentem faktycznie wolny handel dla przeważającej części artykułów pierwszej potrzeby i innych, występuje od miesiąca października 1919 roku silna tendencja wzrostowa, ceny wszystkich artykułów spożywczych osiągają nieznana dotąd wysokość. W przeciwnieństwie do pierwszej połowy trzylecia, w której wprawdzie były wahania, ale ceny trzymały się pewnych granic, rozpoczynają się z październikiem 1919 roku okres stałego podnoszenia się cen trwający do dnia dzisiejszego. Tablica II-a dała ogólny rzut oka na ten okres. Dla całokształtu rzeczywistego stanu rzeczy należy też wziąć pod uwagę przytoczoną tablicę III-a, wedle poszczególnych miesięcy.

Z tablicy III-ej widzimy, że ceny niektórych artykułów spożywczych w jednym z wyszczególnionych miesięcy stają się niższe niż w styczniu 1918 roku. Mąka żytnia i chleb pszenny, zaczyna tanieć na jesieni w 1918 r. w zimę dochodzi do najniższej ceny. Jaja, najtańsze są w miesiącach letnich. Węgiel najtańszy jest w miesiącach od maja do sierpnia 1918 roku, w zimie dochodzi do najwyższej ceny i od tej pory ceny stale rosną. Rodzaj artykułu i pora roku również wyciska swe piętno na tablicy i tłumaczy fakt, że najniższe cyfry w oddzielnych rubrykach nie przypadają zawsze na jedne i te same miesiące.

Nad wszelkimi jednak ubocznymi wpływami góruje tendencja zniżkowa w środkowym okresie połowy trzylecia, które rozpoczyna się i kończy wyraźnym wzrostem cen. Ceny mąki żytniej w pierwszych miesiącach 1919 roku są naogół niższe, niż w tych samych miesiącach 1918 r. Cena węgla w styczniu i lutym 1919 roku równą jest cenie miesięcy letnich 1918.

Tablica IV.	J e d e n f u n t											J e d e n f u n t										
	mąki pszennej	mąki żytniej	chleba pszennego	chleba żytniego pyłki węg. laanag.	chleba żytniego czarnego	kaszy pęczaku	kaszy orkiszowej	grochu poln. okrągł.	kapusty kiszonej	cukier	sól	krzecz kartofli	litr mleka niezbieranego	1/2 litra twarogu	mendel jaj	mięsa wołowego	śłoniny	masła	herbaty	korzec węgii	puł drzewa młycznego	1 funt nafty
	J e d e n f u n t											J e d e n f u n t										
1919 r. lipiec	2,05	1,08- 2	2—	1,08	1,06	2—	—	2	—	—	—	48-72	1— 1,03	2—	7,05- 8	4— 4,05	7-8	18— 22	80— 100	40	3	—
sierpień.	3— 3,05	2— 2,05	2,02	1,08	—	2,05	—	2— 2,05	—	18—	1	32-48	1,01- 1,02	2— 2,02	7,05- 8	4,05- 5	7-8	22— 26	—	40— 50	—	1
wrzesień	3,05- 4	2,05	2,05- 3	1,08- 2	1,02	2,02- 2,05	2,02	2—	—	—	1,05	40	1,03- 1,04	2— 2,05	8— 9,05	4— 4,05	7—	10— 15	24— 28	60	5	1
październ	4,05- 5	3,05- 4	4—	2,05- 2,08	2—	3— 3,05	3,03	3— 3,06	—	22,45	1,02	40-50	1,03- 1,04	2— 2,04	10-13	4,08- 5,25	10	12— 14	22— 30	64— 70	9-10	1— 1,05
listopad	4,07- 5,05	3,05- 4	5-6	3— 3,08	2,05- 3	4— 5,05	4-6	5-7	1—	24-32	1,08- 3	70— 100	2-3	3-4	18-20	4,05- 6	12	17— 19	22— 24	129	13	2, C, 2
grudzień	5,05- 6	3,05- 4	6—	2,08- 3,08	2-3	4— 5,05	4,05- 5,05	5—	1,05	25-30	2,05- 5	100	3— 3,06	4-5	20-25	6,05- 7	13	20— 32	26— 32	120	14	2,05
1920 r. styczeń	6-9	3,05- 6	6-10	4,05- 6	3-4	6— 6,05	6-7	5,05- 6,05	1,05- 3	18-25	3-8	140— 170	3,05- 4	4-5	25-30	8,05- 11	16-18	25— 34	40— 52	140— 160	12— 12,05	2,05- 3,05
lutym . .	9-11	6-7	10-11	5,05- 6,05	4-5	6,05- 7,05	7-8	6,05- 8	3-5	21-30	5-8	170	4— 5,05	6,05- 9	26-35	14-16	24-25	32— 40	35— 60	160	12— 13	2,05- 3
marzec .	11-12	7-9	8,05- 9	6,05- 7	5,05- 6	7-8	8-9	7-8	4-5	26-60	3-5	200	5— 6,05	9-12	25-36	14-20	26-30	34— 40	50	160— 200	11,05- 13	3— 4
kwiecień	14-15	9-10	12-14	7-8	4-6	6-7	7— 7,05	—	3,05- 4	70— 130	5-8	200— 220	6-7	11-12	26-28	20-22	36-40	40— 45	55— 70	250— 300	24— 30	8— 10
maj . .	12-13	8-9	12-13	7-8	6-7	6-7	7-8	7-9	3,05- 4	70— 150	5-8	200— 250	6-7	10-12	30-34	18-22	35-40	40— 45	60— 80	250— 300	24— 30	8— 10
czerwiec	12-13	7,05- 8	12— 12,05	7,05- 8	6-7	6— 7,05	6,05- 7	9-10	3,05- 4	70— 150	5-9	200— 250	6-7	10-12	30-36	18-22	35-40	40— 45	55— 80	300— 400	28— 32	8— 10
lipiec .	12-14	8— 9,05	9-12	7-8	6-7	7-8	7-8	8-9	—	70— 150	5-8	150— 160	6-7	8-10	40-45	20-30	35-40	45— 55	65— 80	300— 400	30— 40	7— 9
sierpień	20-24	14-16	12-15	15-20	10-13	10-12	10-12	12-15	—	70— 150	5-8	200— 270	7-10	10-12	45-50	26-32	45-48	45— 55	65— 80	300— 400	40— 55	7— 9
wrzesień	25-30	16-26	20-30	15-25	13-18	12-15	12-16	15-16	6-8	50-90	5-9	200— 240	7-11	10-13	50-60	26-32	45-50	55— 60	65— 80	400— 480	50— 65	9— 12
październ	36-40	26-28	30-40	23-30	15-18	20-22	20-22	20-26	6-8	75-80	5-8	200— 320	10-12	20-24	75-90	30-36	45-65	70— 80	60— 80	400— 480	50— 60	10— 12
listopad	38-46	28-34	30-40	23-32	18-22	25-30	25-30	26-30	7-8	100— 120	7-8	400— 600	20-22	25-33	90— 130	30-40	65-78	100— 120	65— 90	500— 600	60— 70	10— 12
grudzień	40-45	30-38	40—	28-40	20-26	32-34	32	30-36	9-12	150— 180	—	650— 840	22-32	36-40	150— 230	32-60	65— 100	120— 200	70— 100	500— 1000	65— 70	10— 12
1921 r. styczeń	50-60	38-43	40-60	36-45	25-33	26-34	26-34	25-40	10-12	150— 200	5-9	760— 1200	30-40	36-45	170— 230	55-90	90— 150	160— 200	100— 120	1000— 1500	65— 80	10— 15

Jeżeli cenę z lipca 1920 r. przyjąć za 100, to cena w styczniu 1921 roku stanowić będzie liczbę	Jeżeli cenę z lipca 1919 r. przyjąć za 100, to cena w styczniu 1921 roku sta nowić będzie liczbę	Jeżeli cenę z lipca 1914 r. przyjąć za 100, to cena w styczniu 1921 roku sta nowić będzie liczbę	TABLICA V.
423	2200	42308	mąka pszenna
463	2132	45000	mąka żytnia
524	2750	42308	chleb pszenny 5
540	2250	45000	chleb żytni jasny
446	1813	41429	chleb żytni czarny
400	1500	17647	kasza pęczak
400	—	17647	kasza orkiszowa
382	1625	25000	groch okrągły
—	—	13750	kapusta kwaszona
159	—	50000	cukier
108	—	17500	sól
632	1633	18992	kartofle
538	3043	26928	mleko
450	2025	28332	twaróg
471	2667	20619	jaja
290	1706	25333	mięso wołowe
320	1600	25077	ślonina
360	900	16667	masło
152	1222	3081	herbata
357	3125	45620	węgiel
207	2416	12083	drzewo
156	—	7083	nafta

Mąka, chleb i kasza, wśród artykułów pierwszej potrzeby najbardziej uwydatniają ogólną tendencję, bowiem najmniej podlegają ubocznym wpływom spekulacji lokalnej, nie wiążącej się ze sprawą waluty, w przeciwieństwie do cukru, herbaty i węgla.

Druga połowa trzylecia (1918—1920) odznacza się stałym wzrostem cen. Jest to okres, w którym marka polska szybko spada, okres inflacji znaków pieniężnych w Polsce. W tym okresie niema już znaczniejszych odchyień od ogólnej linii, która idzie stale w górę.

Tablica IV-ta różni się od poprzednich tablic przedewszystkiem tym, że ujawnia różnicę, niekiedy olbrzymią, pomiędzy ceną najniższą i najwyższą jednego i tego samego artykułu w ciągu miesiąca. Różnica ta, powstaje nietylko wskutek tego, że ceny z dnia na dzień rosną, ale często wskutek tego, że w ciągu jednego dnia poszczególni kupcy różne wystawiają ceny.

To drugie zjawisko występuje głównie w ostatnich miesiącach 1920 roku, a najwyższe ceny ujawnia styczeń 1921 r. na wszystkie artykuły spożywcze. Artykuły takie, jak jaja, kartofle, kasza orkiszowa, pęczak, groch polny okrągły, mąka pszenna, żytnia, chleb pszenny, pyłowy, czarny, cukier, twaróg, mięso wołowe, słonina i węgiel, wykazują znaczne wahania w cenie, inne artykuły drożeją w sposób mniej raptowny i bardziej prawidłowy. Tablica V. uwidacznia szalony wzrost cen wszystkich artykułów w objętym przez nią okresie czasu. Wzrost ten, na wiosnę i na początku lata 1920 roku jak gdyby zostaje zatrzymany, ale już miesiąc sierpień jest miesiącem, który przynosi najważniejszym artykułom, jak mąka, chleb, cukier, mięso, słonina i węgiel, wyżkę cen. W ostatnich miesiącach 1920 roku ceny rosną tak szybko, jak nigdy przedtem w omawianym trzyleciu. Zwłaszcza uderza to u artykułów wiejskich sprowadzanych z najbliższej okolicy, jak groch okrągły, kartofle, mleko i jaja. Różnicę, zachodzącą pomiędzy stosunkowym wzrostem cen poszczególnych artykułów zmieniają się zasadniczo w zależności od tego, jaki okres rozpatrujemy. Inaczej się te różnice przedstawiają, jeżeli chcemy zestawić wzrost cen, dokonany w ciągu trzylecia z porównaniem do cen przedwojennych z miesiąca lipca 1914 roku, inaczej jeżeli chodzi tylko o drugą tego trzylecia połowę, inaczej wreszcie, jeżeli bierzemy pod uwagę wyłącznie drugie półroczcie 1920 roku.

Tablica V odzwierciedla występujące w tej dziedzinie zmiany.

Liczby powyższe są obliczane na podstawie stosunku cen przeciętnych. Obliczanie takie o tyle nie jest ściśle, że cena przeciętna nie oddaje całej komplikacji stanu rzeczy w danym momencie, jeżeli jednak chodzi o porównanie dwóch momentów, podzielonych znaczniejszym odstępem czasu, to daje ogólne pojęcie o dokonanej w ciągu tego czasu zmianie. Od razu rzuca się w oczy, że ceny w drugiej połowie trzylecia rosną szybciej niż w pierwszej, a najszybciej rosną w drugim półroczu t. j. od lipca 1920 roku. Powyższa reguła, nie stosuje się do cukru, jeżeli chodzi o cały okres rozpatrywany, wykazuje bowiem największy z pośród wszystkich artykułów wzrost cen. W ostatnim półroczu trzylecia szczególnie odznaczają się wzrostem cen mąka, chleb, kartofle, mleko i jaja. Odgrywa tu rolę do pewnego stopnia i sztuczne potrzymanie cen najważniejszych artykułów pierwszej potrzeby przez spekulację, oraz przyzwyczajanie konsumentów do wysokich cen.

Dział sprawozdawczy.

Sprawozdanie z wyjazdu na Górny Śląsk w sprawach. tyczących budowy kolei Łódź — Rokiciny — Tomaszów.

Cel wyjazdu delegata na Górny Śląsk był następujący:

1. zbadać na miejscu, jakie materiały potrzebne do budowy kolei można otrzymać z Górnego Śląska;

2. wynaleźć najtańsze źródła, z których można otrzymać potrzebne materiały;

3. poinformować się o cenach, oraz w jakim terminie i na jakich warunkach płatności, możnaby otrzymać powyższe materiały;

4. czy można liczyć na udział Górnego Śląska w finansowaniu budowy;

5. zapoznać się zarówno pod względem technicznym, jak i finansowym ze stanem istniejących Górnośląskich kolejek dojazdowych, międzymiastowych.

Z wyjazdu tego, delegat inż. Brzozowski, złożył następujące sprawozdanie.

1. Najważniejsze materiały potrzebne do budowy kolei, na możliwość nabycia których z Górnego Śląska należałoby liczyć, byłyby: szyny, zwrotnice, krzyżownice, wagony osobowe i towarowe, lokomotywy, słupy żelazne, konsole oraz żelazne konstrukcje mostów i inne.

Dla zdobycia możliwie tanio potrzebnych materiałów przy poszukiwaniach, miałem na uwadze możliwość nabycia materiałów nowych i starych, lecz zdalnych do użytku.

Po szczegółowym zapoznaniu się na miejscu z produkcją Górnego Śląska, jak również z istniejącymi urządzeniami doszedłem do następującego wniosku:

a) z części Górnego Śląska przyznanej Polsce, otrzymać będziemy mogli nowe szyny zwrotnice, krzyżownice, łabki śraby, haki i inne dodatki potrzebne do budowy toru; następnie nowe wagony towarowe, słupy żelazne oraz żelazne konstrukcje mostowe i inne;

b) stare szyny, typu nam potrzebnego z Polskiej części Górnego Śląska moglibyśmy otrzymać tylko w nieznacznych ilościach;

c) ze względu na to, że istniejące w polskiej części Górnego Śląska kolejki, typu przez nas projektowanego, mają szerokości toru najrozmaitsze, a mianowicie: 600, 650, 700, 750, 785, 840 i 1435 m/m., lecz nie mają projektowanej przez nas szerokości 1000 m/m., nie można wcale liczyć na kapno stamtąd używanego taboru i lokomotyw;

d) z pozostałej części Górnego Śląska, a więc już z Niemiec, możnaby otrzymać używane szyny, lokomotywy i tabor.

Stamtąd też otrzymać będzie można nowe lokomotywy i tabor.

2. Koszt zakupu materiałów, jeżeli chodzi o materiały nowe, będzie najniższy, jeżeli się zwrócić do samego producenta i przy tem bezpośrednio. Wszelkie pośrednictwo będzie Komitet kosztowało bardzo drogo; np. dyrektor Zjednoczonych Hut Śląskich Dr. Malehor w Gliwicach, z którym rozmawiałem o szynach i prosiłem o złożenie oferty, wprost zapytał mnie, z jaką prowizją mają liczyć, i kiedy ma powiedziałem, że przyjechałem tu na Śląsk jako przedstawiciel Komitetu Budowy, aby pominąć wszelkich pośredników, dwa razy się upewniał, czy przy ewentualnym zamówieniu, otrzymają całkowitą sumę, na jaką złożą ofertę. Pan ten później w rozmowie powiedział mi, że przy każdej ofercie muszą dorzucić 5—6 proc. na prowizję.

Jeżeli więc weźmiemy pod uwagę tylko konieczny na pierwszą robotę budowę kolei obstatunek na szyny, to 5 proc. prowizji stanowiłoby około 10,000,000 Mk., czyli o taką samą wzrósłby koszt budowy kolei zupełnie niepotrzebnie.

Wszystkie huty Górnośląskie tworzą koncern, który normuje ceny sprzedaży i ustala je jednakowo dla wszystkich hut.

Centralne biura tej organizacji są obecnie w Berlinie i Düsseldorfie i

stamtąd otrzymuje się ceny. Następnie, pojedyncze huty nie sprzedają same swoich produktów a łączą się z grupami i tworzą specjalne spółki sprzedazy.

Ja zażądałem ofert na nowe szyny, krzyżownice i t. p. od 2-ech takich spółek: w Bytomiu od Spółki sprzedazy połączonych hut Königshütte i Laurahütte i w Gliwicach od Oberschlesische Eisenbahnbedarf-Aktiengesellschaft do którego należą: Friedenshütte, Huldshinskiwerke, Stahlrohrenwerke, Hüttenwerke, Zawadzki i inne.

Złożenia ofert na stare szyny, zażądałem od następujących firm: International Handels- und Industriebüro w Katowicach, Radgisch Ernst w Katowicach, Danzig Kattowitzer Eisen- und Metallhandelsgesellschaft, Golde w Katowicach, A. Consiliusz w Katowicach.

Oczywiście, że używane szyny można będzie nabyć, gdy będą zdane do użytku, jako szyny kolejowe, gdy będzie większa ilość szyny jednego typu, nie mniej niż 30—50 wagonów i gdy będą znacznie tańsze od nowych, na co zwróciłem uwagę przy żądaniu ofert.

Następnie, zażądałem złożenia ofert, dając konieczne do tego dane, na nowe lokomotywy i wagony osobowe i towarowe od następujących firm: Linke Hofmann-Werke fabryka we Wrocławiu, Görlitzer Waggon- und Maschinenbau A.-G., Maffei-Schwartzkopf-Werke, i na używane lokomotywy i tabor od następujących firm: Danzig-Kattowitzer Eisen- und Metallhandelsgesellschaft.

3. Co się tyczy terminu dostawy szyn, to obecnie całą produkcję szyn kolejowych wszystkich hut Górnośląskich, zabiera rząd niemiecki i żadna huta nie ma prawa sprzedać ani jednej tony zagranicę.

Dostawa szyn będzie możliwa dopiero po objęciu Górnej Śląska przez Polskę i wtedy termin dostawy będzie zależny od ilości zamówień, które poezyni rząd polski.

Jeżeli jednak weźmiemy pod uwagę, że na pierwszy okres budowy, potrzeba nam będzie 1500 ton szyn, a jedna Spółka Oberschlesische Eisenbahnbedarf A.-G. dostarczać może w ciągu miesiąca minimum 5000 ton szyn, można się spodziewać szybkiej dostawy. Wogóle wielki przemysł Górnośląski obawia się czy Polska będzie w stanie pochłoniąć całą ich produkcję, która wynosi 1 000 000 ton rocznie.

Obeena cena szyn wynosi 8350 marek niemieckich za tonę, co stanowi około 120 Mk. polsk. za kilogram. Należy jednak liczyć, że w kwietniu cena na szyny alegnie wyższe.

Co się tyczy warunków płatności, to na razie dokąd sprawa przejścia Śląska przez Polskę nie jest jeszcze faktem, producenci nie mogą nie powiedzieć po za przyjętą obecnie zasadą płatności a mianowicie: $\frac{1}{4}$, przy zawieraniu, umowy $\frac{1}{4}$ po wykończeniu zamówienia i $\frac{1}{4}$ przy wysyłce. Można jednak wyczuć, że można będzie korzystać z pewnego kredytu w wysokości $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$, samy obstalankowej.

4. Na przyjęcie udziału przez przemysł Górnośląski w finansowaniu budowy np. przez przyjęcie zapłaty za dostarczone materiały akcyjami, liczyć nie należy.

5. W celu zapoznania się z całokształtem gospodarki na Górnośląskich kolejach elektrycznych, zwróciłem się do Prezydium Naczelnej Rady Ludowej w Katowicach z prośbą dania mi listu polecającego do Tow. Górnośląskich Kolejek. Po otrzymaniu listu zwróciłem się do Zarządu powyższego Towarzystwa, przez którego p. Hoesler udzielił mi chętnie wyczerpujących informacji na wszystkie postawione przezemnie zapytania, zarówno tyczące się strony technicznej, jak i finansowej. Tym sposobem, w ogólnych zarysach mogłem się zapoznać z warunkami pracy przedsiębiorstw tego rodzaju, jakie i my chcemy stworzyć. Jest to prywatne Tow.

Akcyjne istniejące już od lat 30, które posiada koncesje od rządu na lat 90.

Długość linii wynosi 117 klm.

Tow. przy taryfie znacznie niższej od taryfy kolei państwowych, strat nie przynosi i choć niewielkie, lecz pewne zyski daje. Taryfa tych kolejek musi być niższa, aniżeli kolei państwowych, gdyż wobec doskonale dostosowanych kolei państwowych do ruchu podmiejskiego, kolejki nie wytrzymałyby konkurencji z kolejami państwowymi.

Dla porównania taryf, niżej podaję taryfy kolei Państwowych i kolejek.

	Koleje Państw.		Koleje Dojazd.	
	3 klasa	4 klasa	2 klasa	3 klasa
Katowice — Mysłowice	4,60	3,—	3,80	3,—
Katowice — Bismarkhat- te	3,40	2,50	2,40	1,80
Katowice — Bytom	8,50	6,—	4,80	3,60

Ponieważ kolejki te zbudowane są przed 30 laty, nie są ostatnim wyrazem techniki, tym nie mniej działają bardzo sprawnie. Na uwagę

zasługuje projekt zastosowania na nowej projektowanej linii, wagonów silnikowych, z silnikami benzolowymi. Silniki tego rodzaju, były używane w czasie wojny i obecnie zostały zastosowane w roku ubiegłym na jednej z kolejek pod Berlinem, i Górnośląskie koleje dojazdowe chcą zastosować je u siebie, zamiast parowych.

Otóż gdyby nasze Ministerstwo robiło nam trudności z zastosowaniem na początek trakcji parowej, i my moglibyśmy je zastosować. Buduje tego rodzaju motory Pow. Tow. Elektr. do którego zwróciłem się o ofertę.

Na jeden szczegół należy zwrócić uwagę, że Tow. Górnośląskich kolejek, spotyka ze strony władz nadzorczych zarówno przy zajmowaniu zbocza drogi, jak i przeprowadzania budowy, znacznie mniej trudności, aniżeli my ze strony Ministerstwa.

Zapoznanie się z Górnośląskimi kolejami elektrycznymi, utwierdziło we mnie przekonanie, że projektowana przez Magistrat m. Łodzi kolejka Łódź - Rokietny - Tomaszów, nie mówiąc o wielkiej jej użyteczności, będzie przedsiębiorstwem bardzo zyskownem.

ZAGADNIENIA KOMUNALNE.

O elektrownię łódzką.

Umowa koncesyjna. — Sprawa waluty. — Opinie ministrów.

Sprawa elektrowni jest już pół roku przedmiotem prac przygotowawczych. W magistracie pracowała w tym kierunku specjalna komisja pod przewodnictwem wice-prezydenta d-ra Stupnickiego, w skład której wchodził z ramienia magistratu pp. Pilcer, mec. Żelazowski, inż. Szenfeld i inż. Berliner. Z ramienia konsorcjum pp. Ullman i Arnt, jako przedstawiciele tow. 1886 r. pp. dyrektor elektrowni w Zurychu inż. Suchard, jako przedstawiciel konsorcjum kapitalistów szwajcarskich i z ramienia przemysłu łódzkiego pp. Hordliczka, Biderman, Chajman i Klocman.

Przedmiotem obrad kilkomiesięcznych była sprawa projektu nowej koncesji dla elektrowni łódzkiej.

Sam projekt nowej koncesji, wzorowany jest na dawnej koncesji, zaś w pierwszej jego redakcji, wskutek przedstawionej konsorcjum zmiany, podyktowanej względami na żywotne interesy miasta, opracował dr. Stupnicki wspólnie z inż. Berlinerem. Postanowienia umowy, odnoszące się do czysto techniczno-fachowej strony, opracowali pp. inż. Michelis i inż. Klocman.

Główne zasady umowy koncesyjnej są następujące:

Koncesja przedłużona zostaje do lat 45, przyczem przedsiębiorstwo łódzkie wydzielone zostaje z całej masy majątkowej towarz. 86 roku, które własność przedsiębiorstwa łódzkiego przenosi na nową spółkę akcyjną. Spółka ta ma być zorganizowana w ciągu roku po podpisaniu umowy koncesyjnej.

Pierwszy kapitał akcyjny tej spółki odpowiadać będzie wartości szacunkowej przedsiębiorstwa łódzkiego. Wartość tego przedsiębiorstwa ustaloną została przez komisję rzeczoznawców, powołaną w połowie przez magistrat, a w połowie przez konsorcjum, na 16 milionów franków szwajcarskich.

Miasto otrzyma w spółce akcyjnej zupełnie bezpłatnie 20 procent akcji pełnowartościowych i pełnoprawnych. Ponadto zastrzeżony zostaje miastu współudział w zarządzie spółki w stosunku 30 procent i w komisji rewizyjnej 33 procent.

Miasto, jako właściciel pełnomocny akcji, ma prawo brać udział w dalszych emisjach w tym samym stosunku 20 proc. na równi z innymi akcjonariuszami. Gdyby miasto udziału w dalszych emisjach nie miało, wpływ jego na bieg spraw spółki akc. nie byłby zmniejszonym, gdyż miasto zatrzymałoby ten sam procentowy udział w zarządzie i komisji rewizyjnej. Udział miasta w zarządzie i komisji rewizyjnej jest tak dalece niezależny od ilości posiadanych akcji, że nie może być on niczem zmniejszony, nawet gdyby miasto całkowicie swe akcje sprzedało.

Głównymi dzyderatami konsorcjum szwajcarskiego były sprawy siedziby spółki akcyjnej, oraz kwestja, w jakiej walucie ma być oznaczony kapitał akcyjny spółki. Kapitałiści szwajcarscy początkowo domagali się, ażeby siedzibą spółki akcyjnej było miasto Glarna w Szwajcarii, oraz ażeby kapitał akcyjny opiewał na franki szwajcarskie.

W ciągu jednak pertraktacji odstąpili oni od pierwszego z tych warunków. Stało się to pod naciskiem przedstawicieli miasta, którzy stanowczo sprzeciwili się temu, by centrala tak wielkiego przedsiębiorstwa miejskiego znajdowała się poza orbitą wpływów państwowych Polski.

Niemniej jednak przedstawiciele konsorcjum nie zgodzili się na to, by akcje opiewały na marki polskie, motywując to tem, że akcje w markach polskich trudno im będzie ulokować na giełdach zagranicznych. Kapitałiści bowiem zagraniczni, lokujący swe kapitały długoterminowe w przedsiębiorstwach takich jak elektrownia, chcą mieć pewną gwarancję. To wszystko jest niemożliwe przy wahającym się kursie marki polskiej. Po długich pertraktacjach ustalono wreszcie, że kapitał akcyjny ma tymczasowo opiewać na franki szwajcarskie. Gdyby okazało się, że w ciągu jednego roku marka polska nie będzie ulegać znacznieszym wahaniom, czyli, że kurs marki będzie mniejwięcej stały, bezwzględnie na to, czy będzie on wysoki czy niski, państwo jak i gmina będą miały prawo zażądania przemiany kapitału—waluty szwajcarskiej na polską.

Pozatem wszystkie obliczenia i tranzakcje prowadzone mają być w markach polskich i jedynie tylko inwentarz wykazany będzie w frankach

szwajcarskich, a nadto bilans doroczny również przeliczony będzie na szwajcarską walutę, by stać się podstawą do określenia w tejże walucie czystego dochodu i dywidendy. Zaznaczyć należy, że wysokość kapitału akcyjnego dochodząca przy obliczaniu franka szwajcarskiego po obecnym kursie do zawrotnych wprost sum, w niczem nie wpłynie na wysokość taryfy za prąd.

Formułka bowiem, na podstawie której taryfa obliczana będzie, ustaloną została w ten sposób, że wysokość kapitału akcyjnego, nie będzie wywierała nań żadnego wpływu. Nowa koncesja gwarantuje remont i rozbudowę elektrowni do rozmiarów takich jakie każdorazowo potrzebne będą, dla wszechstronnego rozwoju przemysłu łódzkiego.

Decydujący głos ma minister skarbu w sprawie waluty przyszłej spółki akcyjnej, minister przemysłu i handlu, jako zarządca obecnego przedsiębiorstwa łódzkiego i władza nadzorcza nad spółkami akcyjnymi, ministerstwo robót publicznych jako najwyższa władza koncesyjna, i minister spraw wewnętrznych jako władza naczelną samorządów miejskich.

W celu otrzymania w tym kierunku danych wyjechał dr. Stupnicki wraz z przedstawicielami konsorcjum, jeszcze przed nowym rokiem do p. ministra Michalskiego, któremu szczegółowo sprawę zreferowali.

Minister Michalski miał początkowo poważne wątpliwości, co do możliwości wprowadzania u nas spółek akcyjnych z obcą walutą, gdyż byłoby to zdaniem jego wprowadzenie obcych pierwiastków do naszego organizmu gospodarczego, okazał jednak pan minister pełne zrozumienie dla interesów Łodzi i świadomość trudności jakie napotykać musi wprowadzanie obcego kapitału drogą akcji markowych.

Ponieważ sprawa ta jest analogiczną do całego szeregu innych spraw, będących równocześnie przedmiotem rozwiązań ministerstwa skarbu, a zarazem zasadniczą dla polityki gospodarczej państwa, postanowił pan minister nie zdecydować sam, lecz zasięgnąć opinii rady finansowej.

Na posiedzenie tej rady zaprosił również p. minister profesora Ullmana, dyr. Sachuarda, dr. Stupnickiego i dyr. Pilcera.

Posiedzenie odbyło się w piątek 21 p. m. Na posiedzeniu tym p. minister skarbu zgodził się na założenie spółki akcyjnej, we frankach szwajcarskich. Inne zupełnie stanowisko w tej sprawie zajął minister handlu i przemysłu p. Ossowski, który zasadniczo jest przeciwnikiem tworzenia w Polsce spółek akcyjnych w obcej walucie i stanowisko ministra skarbu będzie zwalczał. Rozstrzygnie sprawę pełna rada ministrów, względnie komitet ekonomiczny rady.

Będąc w Warszawie, udał się dr. Stupnicki również w sprawie elektrowni łódzkiej do p. ministra Kamińskiego, w nieobecności którego, odbył konferencję z wice-ministrem Dunikowskim i dyrektorem departamentu Reichem. Obaj zajmą stanowisko w sprawie elektrowni dopiero po przestudowaniu całego materiału, który im jednocześnie doręczono.

Niezależnie od tego, cała sprawa ustnie zostanie zreferowana p. ministrowi Kamińskiemu w najbliższych dniach.

O ile chodzi o techniczną stronę projektu przyszłej umowy koncesyjnej, to jest ona przedmiotem komisyjnego badania ze strony ministerstwa handlu i robót publicznych. W najbliższej przyszłości odbędzie się w Warszawie konferencja ministerjalna w której wezmą również udział przedstawiciele magistratu i elektrowni.

Konferencja ta zadecyduje ostatecznie o stanowisku rządu we wszystkich punktach sprawy elektrowni łódzkiej.

Zaznaczyć należy, że wszystkie odnośne czynniki przychylnie odnoszą się do sprawy elektrowni łódzkiej i jest nadzieja, iż sprawa ta ostatecznie w krótkim czasie załatwioną zostanie.

Kronika miejska.

— **Wystawa pływająca na Wiśle**
Radykalna zmiana po wojnie stosunków gospodarczych w Polsce Zjednoczonej i konieczność zaznajomienia z nowymi warunkami wytwórców i spożywców z poszczególnych dzielnic—powołała do życia targi ogólnokrajowe: Targi Wschodnie we Lwowie i Targi Poznańskie.

Jednak niedomagania transportowe, niewygody hotelowe etc. powstrzymują szerszą publiczność od odwiedzania wielkich ośrodków przemysłowych i zarządzanych tu wielkich targów.

To też przedsiębiorstwo przemysłowe, pragnąc rozszerzyć koła kupujących, winno docierać samo do odbiorców. To zadanie ma właśnie na celu wystawa pływająca na Wiśle.

Ekspozyty będą rozmieszczone w czterech obiektach pływających urządzonych umyślnie na ten cel i zabezpieczonych całkowicie od ujemnych wpływów atmosferycznych.

Przestrzeń użytkowa czterech obiektów razem wynosić będzie przeszło 1.000 metrów kwadr.

Pozatem urządzone zostaną: skład na towary, które będą sprzedawane podczas wystawy, restauracja, cukiernia i probiernia likierów, kinematograf, sala dla odczytów i pogadanek.

Na wystawie będzie czynną poczta, a także oddział P. K. O.

— **Konkurs.** Magistrat m. Łodzi rozpisuje konkurs na posadę starszego referenta przy Wydziale Statystycznym Magistratu. Kandydaci winni przedstawić dowody ukończenia studiów uniwersyteckich i egzaminów z dziedziny statystyki i nauk społecznych lub matematyki. Placa

wyższa niż arcydników państwowych. Posada do objęcia natychmiast. Zgłoszenia do 15 maja r. b. do Wydziału Przewodniczącego Magistratu m. Łodzi.

Z żałobnej karty.

Zgon redaktora Czajewskiego.

23 ub. miesiąca zmarł w Warszawie nestor dziennikarzy polskich w Łodzi, założyciel i redaktor „Rozwoju“, Wiktor Czajewski. Zmarły założył wydawane przez siebie pismo, mniej-więcej, 25 lat temu i prowadził je konsekwentnie przez czas ten w duchu zachowawczym.

Wiktor Czajewski urodził się dnia 10 marca 1856 roku w Ostrołęce. Nauki pobierał w Królewcu, potem w Krakowie, gdzie ukończył wydział filologiczny. Po dłuższem pobyć zagranicą osiedlił się w Warszawie, gdzie zaczął pisywać do „Ateneum“, „Tygodn. Illustrow.“, „Przeł. tygodn.“ i „Błaszezu“ z zakresu historii i literatury. Następnie wydawał w Warszawie „Przeł. Bibliograficzny“. W roku 1887 założył „Tygodnik Powszechny“ i prowadził do roku 1891. Po za tem ś. p. W. Czajewski ogłosił drukiem historje literatury czeskiej, „Statut Odrodzenia“, „Polska za Piastów“, oraz wyczerpującą monografię Krakowa i innych prac.

Wełką zasługą ś. p. Wiktora Czajewskiego było stworzenie stałego organa codziennego polskiego w Łodzi, specjalnie w czasach panowania rosyjskiego, która wymagała nieustannej wyęczonej pracy nad nadaniem jej charakteru miasta polskiego. Ś. p. Wiktor Czajewski do ostatnich niemal czasów, nie zważając na chorobę, prowadził redakcję „Rozwoju“. Śmierć dosięgła go na stanowisku. Niechaj Mu ziemia lekka będzie.

Treść numeru 18-ego:

Ze Statystyki m. Łodzi, rozwój cen ważniejszych artykułów pierwszej potrzeby w handlu detalicznym w trzyleciu 1918—1920.

Dział Sprawozdawczy.

Sprawozdanie z wyjazdu na Górny Śląsk w sprawach. dotyczących budowy kolei Łódź—Rokiciny—Tomaszów.

Zagadnienia komunalne.

O elektrownię łódzką.

Kronika miejska. — Z życia miast polskich.

OGŁOSZENIE.

W Magistracie m. Łodzi wakuje posada wychowawcy-kierownika bursy dla chłopców w wieku od 15 do 18 lat.

Reflektanci winni posiadać wykształcenie średnie, pożądane pedagogiczne (seminarjam nauczycielskie).

Warunki do omówienia w Wydziale Opieki Społecznej, Moniaszki No. 10, w godzinach urzędowych od 8 do 3 po poł.

W tymże Wydziale wakują również 3 posady ochroniarek.

Łódź, dnia 24 kwietnia 1922 r.

Magistrat m. Łodzi.

Licytacje przymusowe.

Dnia 3 maja 1922 r. od godz. 9-cj rano odbędą się licytacje przy ulicy Aleksandrowska 93, kredens, Aleksandrowska 37, prasa, Srebrzyńska 31, komoda, Drewnowska 1, skóra na podszwy, Sikawska 9, stolnica, Aleksandrowska 10, lodownia kuchenna, Wschodnia 74, kredens, Trauguta 10, krzesło, Sienkiewicza 9, kredens, Sienkiewicza 22, krzesło, Nawrot 7, kołdra,

Dnia 4 maja 1922 r. od godz. 9-cj rano odbędą się licytacje przy ulicy Kilińskiego 121, kapa, Pasta 12, kapa, Długa 152, waga, Piotrkowska 199, zegar, Taszyńska 25, waga, Przejazd 40, szafa, N. Cegielniana 19, stół, Al. 1 Maja 14, kredens, Piotrkowska biurko.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.